

LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS KONTROLĖ

VALSTYBINIO AUDITO ATASKAITA DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS SOCIALINĖS APSAUGOS IR DARBO MINISTERIJOJE ATLIKTO FINANSINIO (TEISĖTUMO) AUDITO REZULTATŲ

2007 m. gegužės 31 d. Nr. FA-1040-2P-45
Vilnius

Auditas atliktas, vykdant
valstybės kontrolieriaus pavaduotojo Viktoro Švedo
2006-06-22 pavedimą Nr. 1040-2P;
1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės
2007-02-12 pavedimą Nr. 1040-2P-2

Auditą atliko valstybiniai auditoriai:
Danutė Sidabraitė (grupės vadovė)
Arūnas Marma
Vilma Lapinskienė
Kornelijus Kleinauskas

Auditas pradėtas 2006-06-22
Auditas baigtas 2007-05-31

Su valstybinio audito ataskaita galima susipažinti
Valstybės kontrolės interneto puslapyje
adresu www.vkontrolė.lt

TURINYS

Ižanga	2
Audito apimtis ir metodai	3
Pastebėjimai, išvados, rekomendacijos	5
1. Dėl Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūros teisinės formos ir finansavimo	5
2. Dėl Žmonių su negalia socialinės integracijos programos finansavimo teisėtumo	6

IŽANGA

Valstybinis finansinis (teisėtumo) auditas atliktas vadovaujantis Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2006 m. birželio 2 d. įsakymu Nr. V-74 patvirtinta 2006 m. gegužės mėn. – 2007 m. gegužės mėn. finansinio (teisėtumo) audito programa bei vykdant valstybės kontrolieriaus pavaduotojo Viktoro Švedo 2006 m. birželio 22 d. pavedimą Nr. 1040-2P ir 1-ojo audito departamento direktorės Vitos Jurkevičienės 2007 m. vasario 12 d. pavedimą Nr. 1040-2P-2.

Audito tikslas – ištirti vidaus kontrolės ir apskaitos sistemas, įvertinti ūkines operacijas bei įvykius ir jų parodymą 2006 metų finansinėse ir kitose ataskaitose, įvertinti sudarytų sutarčių ir priimtų sprendimų, susijusių su lėšų ir turto valdymu, naudojimu ir disponavimu jais, teisėtumą, įvertinti valstybės biudžeto asignavimų 2007 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimą teisėtumo požiūriu.

Audituojamas subjektas – Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija (toliau – Ministerija), adresas: A. Vivulskio g. 11, Vilnius, identifikavimo kodas – 188603515.

Audituojamu laikotarpiu Ministerijai vadovavo socialinės apsaugos ir darbo ministrė Vilija Blinkevičiūtė. Lietuvos Respublikos Prezidento 2006 m. gegužės 26 d. dekretu Nr. 635 laikinai eiti socialinės apsaugos ir darbo ministro pareigas buvo pavesta buvusiam Lietuvos Respublikos finansų ministrui Zigmantui Balčyčiui (nuo 2006 m. gegužės 26 d. iki 2006 m. liepos 12 d.). Lietuvos Respublikos Prezidento 2006 m. liepos 12 d. dekretu Nr. 675 Vilija Blinkevičiūtė paskirta socialinės apsaugos ir darbo ministre.

Audituojamu laikotarpiu Ministerijos Finansų ir buhalterinės apskaitos skyriui vadovavo Marija Romanovska.

Ši ataskaita yra sudėtinė išvadų, teikiamų Lietuvos Respublikos Seimui dėl metinės valstybės biudžeto įvykdymo apyskaitos, valstybės biudžeto projekto, valstybės skolos, suteiktų paskolų iš valstybės vardu pasiskolintų lėšų ir suteiktų valstybės garantijų ataskaitos ir valstybei nuosavybės teise priklausančio turto ataskaitos, dalis.

Valstybinio audito ataskaitoje pateikiami tik audito metu atlikti ir nustatyti dalykai, o nepriklausoma nuomonė apie finansinę atskaitomybę ir kitas ataskaitas, valstybės lėšų ir turto valdymo, naudojimo, disponavimo jais teisėtumą ir jų naudojimą įstatymų nustatytiems tikslams pareiškiami valstybinio audito išvadoje.

AUDITO APIMTIS IR METODAI

Audituota Ministerijos 2006 metų suvestinė finansinė atskaitomybė ir kitos suvestinės ataskaitos: Išlaidų sąmatų vykdymo 2007 m. sausio 1 d. balansas (forma Nr. 1), Biudžeto išlaidų sąmatos įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 2), Ilgalaikio materialiojo ir nematerialiojo turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 3), Atsargų ir trumpalaikio materialiojo turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 4), Biudžetinių įstaigų bei valstybinių mokslo ir studijų institucijų pajamų įmokų į biudžetą 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 5), Debetinio ir kreditinio įsiskolinimo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 6), Finansinio turto 2006 m. apyskaita (forma Nr. 7), Atsiskaitymų už ilgalaikio materialiojo turto nuomą 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. 8), Valstybės valdžios, valdymo, teisėsaugos, vidaus reikalų, saugumo, kitų viešosios tvarkos ir visuomenės apsaugos institucijų ir įstaigos etatų ir struktūros plano įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-1), Valstybinių pensijų, pašalpų bei kitų išmokų plano įvykdymo 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-8), Kitų įstaigų ir priemonių etatų struktūros plano įvykdymo 2006 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-9), Valstybės lėšų, skirtų kapitalo investicijoms finansuoti, panaudojimo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus 2007 m. sausio 1 d. ataskaita (forma Nr. B-11).

Ministerijos vykdomoms programoms 2006 m. patvirtinta iš viso 957 231,0 tūkst. Lt asignavimų, iš jų išlaidoms 953 260,0 tūkst. Lt (iš jų 16 974,0 tūkst. Lt darbo užmokesčiui) ir 3 971,0 tūkst. Lt turtui įsigyti.¹

Asignavimai Vyriausybės nutarimu paskirstyti šešiolikai Ministerijos vykdomų programų.²

Suvestinės finansinės atskaitomybės duomenimis, Ministerijai 2006 m. patvirtintas asignavimų planas, įskaitant patikslinimus, yra 1 114 251,7 tūkst. Lt, iš jų 1 110 045,0 tūkst. Lt išlaidoms ir 4 206,7 tūkst. Lt turtui įsigyti. Gauti asignavimai kartu su įskaitytu specialiuju programų likučiu yra 906 874,5 tūkst. Lt, iš jų gautos ir panaudotos Vyriausybės rezervo lėšos – 776,0 tūkst. Lt.

Kasinių išlaidų 2006 m. padaryta 906 874,5 tūkst. Lt, nepanaudota 207 377,0 tūkst. Lt, iš jų specialiosioms ES struktūrinių fondų finansuojamoms programoms 2006 metais skirtų lėšų liko nepanaudota iš viso 203 247,5 tūkst. Lt.

¹ 2005-12-08 Lietuvos Respublikos 2006 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymas Nr. X-433 (2006-07-04 redakcija).

² 2006-01-31 Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimas Nr.107 „Dėl 2006 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (2006-12-16 redakcija).

Auditas atliktas vadovaujantis Valstybinio audito reikalavimais.³

Audito metu susipažinta su Ministerijos veiklos ir organizacinės struktūros pokyčiais 2006 metais, tirta ir vertinta apskaitos sistema, vidaus kontrolė, atlikta rizikos analizė, nustatytas reikšmingumo lygis ir svarbiausios audito sritys, nustatytas reikšmingų rizikos veiksnių galimas poveikis suvestinei finansinei atskaitomybei bei valstybės turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo teisėtumui, jo naudojimui įstatymų nustatytiems tikslams, įvertintos vadovybės numatytos vidaus kontrolės procedūros rizikai mažinti ir valdyti. Atlikti kontrolės testai ir pagal jų rezultatus įvertintas vidaus kontrolės veiksmingumas ir nuoseklumas. Parengtos ilgalaikio turto, darbo užmokesčio, įskaitant socialinio draudimo įmokas, išlaidų, gautinų ir mokėtinų sumų, transporto audito programos ir atliktos savarankiškos procedūros šiose srityse.

Įvertintas valstybės biudžeto asignavimų Ministerijos 2007 metų išlaidoms ir nefinansiniam turtui įsigyti poreikio planavimo teisėtumas.

³ Lietuvos Respublikos valstybės kontrolieriaus 2002-02-21 įsakymas Nr. V-26 (Žin., 2002, Nr. 20-790; 2003, Nr. 10-388; 2004, Nr. 14-440; 2006, Nr. 16-581).

PASTEBĖJIMAI, IŠVADOS, REKOMENDACIJOS

1. Dėl Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūros teisinės formos ir finansavimo

Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerija ir Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija 2004 metais įsteigė Paramos fondą Europos socialinio fondo agentūrą (toliau – Paramos fondas). Paramos fondo įstatai pasirašyti 2004 m. gruodžio 25 d. Vadovaujantis Labdaros ir paramos fondų įstatymo 4 straipsnio 2 punktu,⁴ fondo steigėjais negali būti asmenys, kurie pagal Labdaros ir paramos įstatymą negali būti paramos teikėjai. Pagal Labdaros ir paramos įstatymo 5 straipsnio 2 dalies 1 punktą⁵, parama pagal šį įstatymą nepripažįstama, jeigu ją teikia biudžetinės įstaigos, valstybės institucijos. Vadovaujantis minėtais teisės aktais, Ministerija negali būti paramos fondo steigėja.

Ankstesnių auditų metu rekomendavome spręsti klausimą dėl Paramos fondo teisinės formos pakeitimo ir finansavimo⁶, tačiau iki šiol šis klausimas neišspręstas.

Ministerija raštu⁷ informavo Valstybės kontrolę, kad rekomendacija dėl Paramos fondo teisinės formos pakeitimo bus įgyvendinta Lietuvos Respublikos Vyriausybei patvirtinus atitinkamus teisinius dokumentus dėl 2007–2013 m. struktūrinės paramos administravimo.

Ministerija pagal 2006 m. kovo 6 d. sutartį Nr. D4-299 (patikslinta 2006 m. liepos 23 d. sutartimi Nr. D4-648) Paramos fondui pervedė 4 685 tūkst. Lt 1.2 programos „Užimtumo didinimas“ priemonei „Sudaryti sąlygas Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūros veiklai“ vykdyti. Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 5 straipsnio 1 dalies 1 punkto⁸ nuostatomis asignavimai gali būti skiriami tik pavaldžioms biudžetinėms įstaigoms ir kitiems subjektams programoms vykdyti. Pagal Biudžeto sandaros įstatymo 2 straipsnio 1 dalies nuostatas, asignavimai yra „biudžete nustatyta biudžetinių įstaigų ir kitų biudžeto lėšas gaunančių subjektų, atliekančių viešojo administravimo funkcijas (toliau – kiti subjektai) išlaidoms ir ilgalaikiam materialiajam ir nematerialiajam turtui bei strateginėms atsargoms (toliau – turtui) įsigyti skirta lėšų suma“.

⁴ 1996-03-14 Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos fondų įstatymas Nr. I-1232 (2004-01-13 redakcija).

⁵ 1993-06-04 Lietuvos Respublikos labdaros ir paramos įstatymas Nr. I-172 (2006-01-12 redakcija).

⁶ 2005-11-15 Lietuvos Respublikos valstybės kontrolės raštas Nr. (S-1040-1.10.1)-1992. „Dėl vidaus kontrolės tyrimo rezultatų“, 2006-05-12 raštas Nr.(S-1040-1.10.1)-793 „Dėl finansinio audito“ bei Finansinio audito 7-ojo departamento 2006-02-03 valstybinio audito ataskaita „Europos bendrijų iniciatyvos EQUAL paramos valdymo ir kontrolės sistemos vertinimas“ Nr. 1070-6-2.

⁷ 2007-05-23 Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijos raštas Nr. (21.3-3-82)-SD-5297.

⁸ 1990-07-30 Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymas Nr. I-430 (2006-07-01 redakcija).

Labdaros ir paramos fondų įstatymo 15 straipsnio 2 dalies 10 punkte nustatyta, kad fondui draudžiama vykdyti valstybės ar savivaldybių, jų institucijų ar pareigūnų bei valstybės tarnautojų viešojo administravimo funkcijas. Tokiu būdu, biudžeto asignavimų skyrimas Paramos fondui Europos socialinio fondo agentūrai prieštarauja aukščiau nurodytiems teisės aktams.

Rekomenduojame spręsti Paramos fondo Europos socialinio fondo agentūros teisinės formos ir finansavimo klausimą.

2. Dėl Žmonių su negalia socialinės integracijos programos finansavimo teisėtumo

Audito metu nustatyta, kad Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2006 m. sausio 31 d. nutarimu Nr. 107 Ministerijos vykdomai Neįgaliųjų socialinės integracijos programai (kodas 2.1) patvirtino 41 887 tūkst. Lt, iš jų 1 194 tūkst. Lt turtui įsigyti.⁹

Asignavimų valdytojas Neįgaliųjų reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos (toliau – departamentas) 2006 metais vykdomai minėtos 2.1 programos priemonei „Žmonių su negalia socialinės integracijos programa“ išlaidų sąmatą patvirtino 2006 m. vasario 13 d. Pagal šią sąmatą patvirtinta 33 087,0 tūkst. Lt išlaidoms, iš jų 1 194,0 tūkst. Lt turtui įsigyti. Šios lėšos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. balandžio 21 d. įsakymu Nr. A1-115 paskirstytos asociacijoms, viešosioms įstaigoms, kitiems subjektams.¹⁰ Minėti asignavimai patikslinti socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006 m. lapkričio 17 d. įsakymu Nr. A1-309, kuriuo patvirtinta 33 887,0 tūkst. Lt išlaidoms, iš jų 1 294,0 tūkst. Lt turtui įsigyti.

Departamentas, pažeisdamas tuo metu galiojusio Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997 m. gegužės 8 d. nutarimo Nr. 439 8 punktą,¹¹ nesudaręs sutarčių, per laikotarpį nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2006 m. balandžio 28 d. asociacijoms, viešosioms įstaigoms ir kitiems subjektams pervedė 8 523,0 tūkst. Lt. Iš jų 2 299,0 tūkst. Lt per laikotarpį nuo 2006 m. sausio 1 d. iki 2006 m. vasario 13 d. pervedė be asignavimų valdytojo patvirtintos sąmatos, taip pažeisdamas Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 5 dalies¹² ir Biudžeto sandaros įstatymo 8 straipsnio 3 dalies nuostatas.

⁹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-01-31 nutarimas Nr. 107 „Dėl 2006 metų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto patvirtintų asignavimų paskirstymo pagal programas“ (2006-12-17 redakcija).

¹⁰ Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro 2006-04-21 įsakymas Nr. A1-115 „Dėl Neįgaliųjų reikalų departamentui prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos 2006 metams perduotų Lietuvos Respublikos valstybės biudžeto lėšų neįgaliųjų socialinės integracijos programoms vykdyti paskirstymo ir naudojimo sąmatos patvirtinimo“.

¹¹ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 1997-05-08 nutarimas Nr.439 „Dėl Lietuvos Respublikos invalidų socialinės integracijos įstatymo įgyvendinimo“ (neteko galios nuo 2006-07-20).

¹² 1995-12-05 Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas Nr. I-1113 (2005-01-01 redakcija).

Sutartis su asociacijomis, viešosiomis įstaigomis ir kitais subjektais departamento direktorė Genovaitė Paliušienė pasirašė tik 2006 m. balandžio 28 d. Mokėjimo paraiškas pasirašė departamento direktorė Genovaitė Paliušienė ir Finansų, kontrolės ir programų stebėsenos skyriaus vedėja Liudmila Dulinskienė.

Vadovaujantis Biudžeto sandaros įstatymo 7 straipsnio 1 punkto nuostatomis, departamento direktorė Genovaitė Paliušienė, būdama atsakinga už programų bei programų sąmatų vykdymą ir už paskirtų asignavimų efektyvų, atitinkantį programoje nustatytus tikslus ir rezultatyvų naudojimą, neužtikrino finansavimo teisėtumo.

Vadovaujantis Vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymo 4 straipsnio 6 dalies 3 punkto nuostatomis¹³ departamento Finansų, kontrolės ir programų stebėsenos skyriaus vedėja Liudmila Dulinskienė, būdama atsakinga už išankstinę finansų kontrolę, neužtikrino, kad ūkinės operacijos, susijusios su valstybės biudžeto lėšų pervedimu tretiesiems asmenims, būtų teisėtos.

Rekomenduojame užtikrinti, kad valstybės biudžeto lėšos programos projektų vykdytojams būtų pervedamos tik pagal sutartis ir asignavimų valdytojo patvirtintą sąmatą.

Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimu Ministerijos kapitalo investiciniam projektui „Gestų kalbos mokymo kabinetų įrengimas kurčiųjų reabilitacijos centruose ir mokyklose“ skirta 144,0 tūkst. Lt.¹⁴ Šie asignavimai skirti Ministerijos 2.1 programos „Neįgaliųjų socialinė integracija“ priemonei „Žmonių su negalia socialinės integracijos programa“, kurią vykdo Neįgaliųjų reikalų departamentas prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos. Išlaidos turtui įsigyti 2006 m. vasario 13 d. patvirtintos 2.1 programos sąmatoje. Nustatyta, kad departamentas turto už 144,0 tūkst. Lt neįsigijo ir finansinėje atskaitomybėje neparodė. Departamentas 144,0 tūkst. Lt, skirtų kapitalo investiciniam projektui vykdyti, pagal 2006 m. balandžio 28 d. sutartį pervedė Lietuvos kurčiųjų draugijai. Pažymėtina, kad šios sutarties priede (programoje) numatyta, be ilgalaikio materialiojo turto, įsigyti ir trumpalaikio turto. Trumpalaikio turto Lietuvos kurčiųjų draugija įsigijo už 23,1 tūkst. Lt.

Departamentas 144,0 tūkst. Lt, skirtus kapitalo investiciniam projektui, naudojo ne pagal patvirtintą sąmatą ir taip nesilaikė Biudžetinių įstaigų įstatymo 8 straipsnio 5 dalies reikalavimų¹⁵ iš

¹³ 2002-12-10 Lietuvos Respublikos vidaus kontrolės ir vidaus audito įstatymas Nr. IX-1253 (2003-10-31 redakcija).

¹⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2006-02-08 nutarimas Nr. 131 „Dėl valstybės investicijų 2006-2008 metų programoje numatytų 2006 metais kapitalo investicijų paskirstymo pagal asignavimų valdytojus ir investicijų projektus“ (2006-12-24 redakcija).

¹⁵ 1995-12-05 Lietuvos Respublikos biudžetinių įstaigų įstatymas Nr. I-1113 (2005-01-01 redakcija).

asignavimų valdytojų gautus biudžeto asignavimus naudoti racionaliai ir taupiai ir tik pagal asignavimų valdytojų patvirtintas išlaidų sąmatas.

Rekomenduojame:

- *užtikrinti, kad lėšos, skirtos kapitalo investicijoms, būtų naudojamos pagal patvirtintas išlaidų sąmatas;*
- *užtikrinti, kad finansinėje atskaitomybėje būtų pateikiama teisinga informacija apie ilgalaikį turtą.*

Apie Ministerijos vidaus kontrolės ir finansų valdymo vertinimą bei nustatytus vidaus kontrolės trūkumus Ministerijos vadovybė informuota Valstybės kontrolės 2006-12-04 raštu Nr. S-(10.1)-2103 „Dėl vidaus kontrolės ir finansinės atskaitomybės 2006 m. spalio 1 d. vertinimo rezultatų“. Dėl kitų audito metu nustatytų klaidų, pažeidimų bei neatitikimų Ministerija informuota Valstybės kontrolės 2007-05-24 raštu Nr. S-(10-1.10.1)-855 „Dėl nustatytų klaidų, pažeidimų ir neatitikimų“.

1-ojo audito departamento direktorė

Vita Jurkevičienė

1-ojo audito departamento vyriausioji valstybinė auditorė

Danutė Sidabraitė

Valstybinio audito ataskaita atiduota Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministerijai.